

samtlige Landkommuners nuværende Udgift til Lærerlønninger, men naar det foreliggende Lovforslag bliver vedtaget, og man holder sig til de Tal, der findes opførte i Anmærkningerne til § 5, ville samtlige Landkommuners Udgifter til Lærerlønninger naa op til en Sum af 4,570,000 Kr. Det Beløb, som er paalignet Landkommunerne i Indkomst- og Formueskat til Staten, udgør altsaa kun 80,6 pCt. af Kommunernes Udgifter til Lærerlønninger, naar det foreliggende Lovforslag vedtages. Det vil altsaa sige: Gennemsnitligt for hele Landet svarer altsaa Formue- og Indkomstskatten til $\frac{4}{5}$ af Kommunernes samtlige Udgifter til Lærerlønninger. De ville deraf se, hvor højt den Landkommune, jeg nævnede, staar over Gennemsnittet, thi der vil Udgiften til Lærerlønningerne efter det foreliggende Lovforslags Vedtagelse blive mere end 4 Gange saa stor som det Beløb, der er paalignet den vedkommende Kommune i Formue- og Indkomstskat til Staten. Jeg skal blot i Forbigaaende bemærke, at for Byernes Vedkommende udgør det paalignede Beløb i Formue- og Indkomstskat til Staten 81,9 pCt. af Lærerlønningerne, forudsat at Tallene ere rigtige, og Byerne ville da ikke have vanskeligere ved at bære deres Udgifter til Lærerlønninger end Landkommunerne. Se vi paa Gennemsnitstallene, er Forskellen ikke saa stor og i hvert Fald ikke saa stor, at der er Anledning til at gøre nogen Ophævelse derover. Men Uligheden træder navnlig frem, naar vi se paa det indbyrdes Forhold imellem Landkommunerne.

Nu søger man at raade Bod derpaa i Øjeblikket ved Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag. Der gives nu et Tilskud fra Staten til Amtsskolefondene til de Kommuner, hvis Skoleudgifter ere særligt store, det vil sige særligt store i Forhold til Kommunens økonomiske Evne, idet der, som ærede Medlemmer ville erindre, paa Finansloven i Fjor blev indsat en ny Bevilling paa 50,000 Kr. til Fremme af dette Formaal. Dette Beløb foreslaas her paa det foreliggende Lovforslag forhøjet med andre 50,000, idet der staar i Lovforslagets § 6, at der til Dækning af Skolefondens Udgifter osv. udredes af Statskassen et aarligt Beløb af 100,000 Kr. Dette Beløb vil altsaa være at uddele af Amtsskoleraadene til de Kommuner i Amtsskoleraadskredsene, hvis Udgifter ere særligt store. Jeg ved i øvrigt ikke, om Amtsskoleraadene have bestemte Principper at gaa efter ved denne Uddeling, eller om

det foregaar noget vilkaarligt og skønmæssigt, men hvad enten det nu foregaar paa den ene eller anden Maade, tør man vel gaa ud fra, at Fordelingen mellem Landkommunerne indbyrdes vil blive foretaget saa retfærdigt, som det i det hele taget er muligt. Det forekommer mig dog, at dette Tilskud paa 100,000 Kr. til Udligning af den Ulighed, der nu findes mellem de kommunale Byrder til Skolevæsenet, burde forhøjes f. Eks. til 200,000 Kr., og det er en Tanke, jeg ogsaa henstiller til velvillig Overvejelse i det Udvalg, som faar Lovforslaget til Behandling. Efter hvad jeg har oplyst, findes der Landkommuner, navnlig ovre i Jylland, hvis Udgifter til Skolevæsenet ere forholdsvis saa høje og store, at Staten under en eller anden Form maa træde hjælpende til og yde Kommunerne en Del af det Bidrag, som vil blive dem paalignet til Udredelse af de forhøjede Lærerlønninger.

Maa jeg i denne Forbindelse lige sige, at naar det er blevet nævnt under de foregaaende Dages Forhandlinger, at Staten ogsaa burde have sin Opmærksomhed henvendt paa at støtte den fri Skole, skal jeg være den sidste til at indvende noget derimod. Jeg finder det rimeligt, at der paa Skoleloven findes en Bestemmelse om et Bidrag paa 45,000 Kr. til den fri Skole, og jeg skulde ikke have noget imod, om man paa dette Lovforslag, der jo i det væsentlige er en Lønreform, ogsaa forhøjede Bidraget til den private Skole, men jeg har i øvrigt i det hele og store den Opfattelse, at Statens Opgave paa Skolevæsenets Omraade først og fremmest maa gaa ud paa at gøre den offentlige Skole saa god som mulig, at hæve dens Niveau saa højt, som det i det hele taget er muligt. Thi selv om man vil paastaa, hvad jeg ikke skal bestride, at Friskolen kan siges at være den ideelle Ordning af Skolevæsenet, gaar jeg ud fra, at i en meget lang, ja uoverskuelig Fremtid vil den overvejende Del af Børnene her i Landet faa deres Undervisning i den offentlige Skole. Det er en Kendsgerning, og ud fra den Kendsgerning er det, jeg har den Opfattelse, at Bestræbelserne fra Statens Side først og fremmest maa gaa ud paa at højne Niveaue for den offentlige Skole saa meget som muligt, saaledes at Befolkningen med Tryghed og Tillid kan sende Børnene hen at nytte den Undervisning, de bør have i den offentlige Skole.

I øvrigt omhandler det foreliggende Lovforslag et andet Forhold end just Lønspørgsmaalet, idet der i Lovforslagets